

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2014. évi szeptember hó 30. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta az alábbi

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az emberölés előkészületének büntette és más bűncselekmény miatt **vádlott** ellen indult büntetőügyben a Szekszárdi Törvényszék 3.B.89/2013/55. számú ítéletét akként változtatja meg, hogy

- a vádlott cselekményét emberölés előkészülete büntettének is minősíti (1978. évi IV. törvény 166.§ (3) bekezdés);
- a szabadságvesztés-büntetés végrehajtási fokozatát börtönben állapítja meg, a vádlottat 2 (kettő) évre eltiltja a közügyek gyakorlásától;
- a szabadságvesztés-büntetés végrehajtásának felfüggesztésére, valamint a pártfogó felügyelet elrendelésére vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Kötelezi a vádlottat a másodfokú eljárásban felmerült 7.680 (hétezer-hatszáznyolcvan) forint bűnügyi költség megfizetésére.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a vádlott 2012. december 28. napjától 2013. május 21. napjáig volt előzetes fogvatartásban.

I n d o k o l á s

A vádlottat a Szekszárdi Törvényszék folytatólagosan elkövetett zaklatás vétsége (1978. évi IV. törvény 176/A.§ (2) bekezdés a) pont), valamint folytatólagosan elkövetett testi sértés vétsége (1978. évi IV. törvény 170.§ (1) bekezdés) miatt halmazati büntetésül 1 év 4 hónap fogházra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette. Elrendelte a vádlott pártfogó felügyeletét. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban, valamint a házi őrizetben töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről, valamint a bűnügyi költségről. A vádlottat 2 rb. személyi szabadság megsértésének büntette (2012. évi C. törvény 195.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont) miatt emelt vád alól felmentette.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a vádlott terhére, a részfelmentés miatt, a bűnösség megállapítása, eltérő minősítés, a büntetés súlyosítása, a korábbi próbára bocsátás hatályon kívül helyezése, a vádlott bűnösségének az ott írt bűncselekményekben történő megállapítása, valamint az elbíráláskor hatályos törvény alkalmazása érdekében jelentett be fellebbezést. Fellebbezésének írásban benyújtott indoklásában a részfelmentést és a próbára bocsátással kapcsolatos rendelkezések hiányát már nem támadta.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség átiratában az ügyészi fellebbezést az indoklásban írtak szerint tartotta fenn:

- a II/a. pontban írt cselekmény minősítésének emberölés előkészületére történő módosítását;
- a folytatólagos testi sértés minősítésének aljas indokból elkövetettre való megváltoztatását;
- a szabadságvesztés súlyosítását;
- a felfüggesztés és a pártfogó felügyelet elrendelésére vonatkozó rendelkezések mellőzését;
- a szabadságvesztés végrehajtásának börtön fokozatra történő megváltoztatását, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának megállapítását, valamint közügyektől eltiltás alkalmazását indítványozta. Ezt meghaladóan az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett előterjesztést.

A másodfokú bíróság az ügyészi fellebbezést a cselekmény minősítése körében, az emberölés előkészülete büntetnének megállapítására, illetve a büntetés súlyosítására irányuló részében megalapozottnak találta.

Az ítélőtábla a jogorvoslattal megtámadott határozatot a Be.348.§ (1) bekezdése alapján - a Be.348.§ (2) bekezdésében írt korlátokra figyelemmel - a megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. Nem volt tárgya a másodfokú eljárásnak a fellebbezéssel már nem támadott, ezért jogerőre emelkedett felmentő rendelkezés. A felülbírálat keretében a másodfokú bíróság a megállapított tényállást mentesnek találta a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, az tehát helyes, hiánytalan, teljes körűen felderített, iratellenes megállapítást vagy téves ténybeli következtetést nem tartalmaz.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok betartásával folytatta le, az ügy helyes megítéléséhez szükséges részleteket feltárta, beszerezte az ügyben rendelkezésre álló bizonyítékokat, ténymegállapításait kellően megindokolta.

A vádlott a sorozatos testi sértések elkövetését túlnyomórészt elismerte, mindössze az elkövetés módját igyekezett számára kedvezőbb megítélést eredményező módon beállítani: vitatta a sértett ököllel történő bántalmazását és megrúgását. Ezek a vádlotti állítások ellentétben álltak a sértett következetes, egyéb

bizonyítékokkal megerősített vallomásával, ezért elvetésükre megalapozottan került sor.

A **sértett** vallomásának elfogadása a bizonyítékok okszerű, logikus érvekkel alátámasztott értékelésén alapult. A testi sértések kiváltó okát a sértett alapvetően a vádlott féltékenységeivel magyarázta, amibe vegyes érzelmek - harag, elkeseredettség, esetenként a sértett iránt érzett gyűlölet, szerelemféltség - keveredtek.

A vádlott által szintén nem vitatott zaklatás elkövetésének ténybeli alapját a hívások rendkívül nagy száma, az internetes közösségi oldalon küldött fenyegetőző üzenetek tartalma teljes egészében alátámasztotta. A sértett háborgatása, testi sértéssel, megöléssel való fenyegetése egyértelműen félelemkeltési célzattal bírtak.

A II/h. pontban írt, a vád szerint emberölés előkészületének megállapítását az elsőfokú bíróság elvetette, és a cselekmény e részét is a folytatólagos zaklatás vétségének minősítette. Ennek a cselekményrésznek az alapját képező tényállás megállapítása összhangban állt a feltárt bizonyítékokkal.

Az egyező tartalmú személyi bizonyítékok alapján a szóban forgó esetben a vádlott az ölés végrehajtásához, tehát a cselekmény elkövetéséhez magához vette az eszközt (konyhakés), majd azzal a sértett lakóhelye felé tartott. A vádlott ijesztő kijelentéseit több személy előtt hangoztatta, sőt az ilyen tartalmú megnyilatkozását az egyik jelen lévő személy (**tanú1**) hangfelvétel útján rögzítette is.

Nem értett egyet a másodfokú bíróság azzal az elsőfokú meglátással, hogy a vádlott kijelentései komolytalanok lettek volna. A vádlott környezete, így anyja, **tanú2**, **tanú3**, **tanú1**, **tanú4** a vádlotti állításokat komolynak, hangsúlyosnak ítélte. Ezt világosan jelezte, hogy a vádlott anyja a kijelentéseket hallva a rendőrség közbeavatkozását kérte (rendőri jelentés a nyomozati iratok 55. oldalán), **tanú4** pedig figyelmeztette a sértettet, hogy a vádlott késsel felfegyverkezve ölésre utaló nyilatkozatokat téve elindult hozzá, ezért vigyázzon magára (**tanú4** tanú vallomása 39. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 9. oldalán, valamint **sértett** tanúvallomása 29. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 21. oldalán). A **sértett** is akként nyilatkozott, hogy a vádlottnak ezen a napon kinyilvánított fenyegetőzéstől kicsit félt, de inkább anyja féltette őt (**sértett** tanúvallomása 29. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 21. oldalán). Az irányadó tényállás szerint a sértett barátnőjétől a vádlott elfogásáig nem távozott. A sértettben kialakult félelemérzetről a sértett barátnője, **tanú5**, valamint **tanú4** tanú is beszámolt (**tanú5** tanúvallomása nyomozati iratok 199. oldalán, **tanú4** tanúvallomása 39. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 9. oldalán). A tanúk nyilatkozata, viselkedése, reakciója alapján a vádlott fenyegetőzésének komolysága alappal nem volt kétségbe vonható.

A vádlott magatartását, viselkedését vizsgáló **szakértő1** igazságügyi pszichológus szakértő a cselekmény elkövetése idején határozottan reális esélyt látott a

fenyegető kijelentéseknek megfelelő cselekvésre (**szakértő1** igazságügyi szakértő szakvéleménye a nyomozati iratok 299. oldalán).

A vádlottnak az a védekezése, hogy ő a sértett helyett atól több mint négy kilométerre élő nővérét szándékozott volna felkeresni, kellő alap nélküli. A vádlott környezete előtt nem állította, hogy nővérét kívánja meglátogatni, erre utaló elhatározását csak elfogása után, nyilvánvalóan védekezése részeként hangoztatta. Nem volt mellékes körülmény az sem, hogy a vádlottat az értesített és kiérkező rendőrség a sértett lakóhelyétől (....., u. 34. szám) nem messze, attól mindössze pár háznyi távolságra, a, u. 16. számú ház előtt tartóztatta fel (..... Rendőrkapitányság feljegyzése a nyomozati iratok 57. oldalán).

A sértett tartózkodási helyére vonatkozóan a vádlottnak az a védekezése, hogy a sértett még a nap folyamán isnnél maradt volna, megalapozatlan volt. **tanú1** tanú határozott vallomása szerint ugyanis a tanú közölte a vádlottal, hogy a sértettettól már a reggeli órákban hazaszállították (**tanú1** tanú tárgyaláson tett vallomása 52. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 4. oldalán). A sértett anyja, **tanú6** a nyomozás során kijelentette, hogy a vádlottnak megmondta, miszerint a sértett nincs otthon, hanem egy barátnőjénél tartózkodik (**tanú6** nyomozás során tett vallomása a nyomozati iratok 127. oldalán). A vádlott tudattartalmáról az előző tanúval azonosan nyilatkozott a sértett barátnője, **tanú5** is (a tanú vallomása a nyomozati iratok 201. oldalán, valamint 39. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 12. oldalán). E peradatok tükrében a vádlott védekezésével szemben az volt megállapítható, hogy a vádlott tisztában volt a sértett tartózkodási helyével, azzal a körülménnyel, hogy a sértett vagy otthonában, vagy az attól nem messze lakó barátnőjénél tartózkodik.

A megalapozott és a jogorvoslati kérelemmel sem támadott tényállás a Be.351.§ (1) bekezdése alapján irányadó volt a fellebbezési eljárásban is.

E tényállásból az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vádlott büntetőjogi felelősségére.

Az időközben hatályba lépő 2012. évi C. törvényre figyelemmel szükséges volt annak vizsgálata, hogy az elkövetéskor, avagy az elbíráláskor hatályos jogszabályok szerint kell a vádlott terhére rótt cselekményeket elbírálni. Ebben a kérdésben a másodfokú bíróság nem osztotta az elsőfokú ügyésznek, valamint a fellebbviteli főügyésznek az új törvény alkalmazására vonatkozó álláspontját.

Az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény szerint a zaklatás vétségének büntetési tételkerete 2 hónaptól 2 évig terjedő (1978. évi IV. törvény 176/A.§ (2) bekezdés a) pont), a Btk. szerint a zaklatás vétségének büntetési tételkerete (Btk.222.§ (2) bekezdés a) pont) 3 hónaptól 2 évig terjedő szabadságvesztés. A folytatólagos testi sértés vétsége az 1978. évi IV. törvény 170.§ (1) bekezdése

szerint 2 hónaptól 2 évig, a Btk. szerint (164.§ (2) bekezdés) 3 hónaptól 2 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Az emberölés előkészületének büntetési tételkeretében lényeges eltérés mutatkozott a cselekmény elkövetésekor, illetve elbírálásakor hatályos szabályok között; az 1978. évi IV. törvény 166.§ (3) bekezdése szerint 2 hónaptól 5 évig, a Btk.160.§ (3) bekezdése szerint 1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Az ismertetett tételkeretek alapján a halmazati büntetés alapja az 1978. évi IV. törvény 85.§ (2)-(3) bekezdése szerint 2 hónaptól 7 év 6 hónap, a Btk.81.§ (2)-(3) bekezdése szerint 1 évtől 7 év 6 hónap. A középérték az 1978. évi IV. törvény 83.§ (2) bekezdése szerint 3 év 10 hónap, míg a Btk.80.§ (2) bekezdése szerint 4 év 3 hónap. A feltételes szabadságra bocsátás mind a cselekmény elkövetésekor, mind az elbíráláskor hatályos büntető jogszabályok szerint a kétharmad rész kitöltése után lehetséges.

A fenti szabályok összevetése alapján az rögzíthető, hogy a halmazati büntetés alsó határának alacsonyabb tartama és a kedvezőbb középérték miatt az 1978. évi IV. törvény enyhébb; a Btk. tehát nem biztosít előnyösebb elbírálást a vádlott számára, ezért a fő szabály alapján az elkövetéskor hatályos szabályok szerint kellett a vádlott cselekményeit elbírálni.

A bűncselekmények minősítése túlnyomórészt megfelelt az anyagi büntető jogszabályoknak.

A másodfokú bíróság mindössze a tényállás II/h. pontjában írt magatartás jogi értékelésével nem értett egyet. Az elsőfokú bíróság e cselekmény minősítésével összefüggő álláspontját azzal indokolta, hogy a vádlott célja a kés magához vételekor, illetve az ölésre utaló fenyegető kijelentések hangoztatásakor nem az ölésre való felkészülés, hanem a sértett megfélemlítése volt. További érvként utalt arra, hogy a vádlott korábban is tanúsított hasonló magatartást, amikor az eszközzel való szóbeli fenyegetőzést nem követte ölési cselekmény véghezvitele. Az elsőfokú bíróság tehát a vádlott magatartásának komolyságát, elszántságát vonta kétségbe.

Az elsőfokú bíróság jogi okfejtése az alábbiak miatt alaptalan.

A Btk.18.§ (1) bekezdése értelmében ha a törvény külön rendeli, előkészület miatt büntetendő, aki a bűncselekmény elkövetése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő feltételeket biztosítja, az elkövetésre felhív, ajánlkozik, vállalkozik vagy a közös elkövetésben megállapodik.

Az 1978. évi IV. törvény 166.§ (3) bekezdése szerinti emberölés előkészülete megállapításának feltétele alanyi oldalon az adott bűncselekmény elkövetésének egyenes szándéka (célzat), a tárgyi oldalon valamilyen előkészületi magatartás tanúsítása, negatív ismérvként pedig a Btk.18.§ (2) bekezdésében meghatározott büntethetőséget megszüntető ok hiánya.

Amint erre a Btk.18.§ (1) bekezdésében szereplő, *a bűncselekmény elkövetése céljából* kitétel is utal: az előkészület területe a bűncselekmény elkövetésére irányuló (egyenese) szándék kialakulása és a kísérlet között van. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy ölésre irányuló szándék hiányában sem az emberölés előkészülete, sem annak kísérlete nem valósul meg (*BH.1975.154. és BH.1990.368. számú eseti döntések*).

A szóban forgó ügyben az előkészület a bűncselekmény elkövetése céljából az ehhez szükséges feltétel biztosításával valósult meg.

A zaklatás vétségét az emberölés előkészületének büntettétől a jelenlegi ügyben a két cselekmény mögött húzódó eltérő szándék határolja el. Míg a zaklatás vétsége esetében a vádlott célja a sértett háborgatása, illetve félelemérzetének felébresztése volt, addig az emberölés előkészülete esetében a magatartás mögött az ölési szándék kialakulása tárható fel.

Az irányadó tényállás alapján a vádlott ilyen szándékának keletkezésére vonható megalapozott következtetés.

A vádlott kifejezetten a sértett megölését kilátásba helyező fenyegetőzések közepette egy kést vett magához, majd a sértett lakóhelyétől nem messze kiszállt az őt szállító személygépkocsiból azzal a kijelentéssel, hogy felkeresi a sértettet, megöli őt, majd magával is végez. A sértett megkeresése, ekként a cselekmény megkezdése az időközben értesített rendőrség közbeavatkozásának köszönhetően, a vádlott elfogásával hiúsult meg. A vádlott elfogására és a cselekmény elkövetése érdekében magához vett kés lefoglalására a sértett lakóhelyétől nem messze került sor. Ezek a körülmények arra utaltak, hogy a vádlottban kifejezett elhatározás alakult ki a sértett megölésére, ami az emberölés előkészülete büntettének a vádlott terhére értékelését eredményezte.

A testi sértés aljas indokból való elkövetését ugyanakkor nem látta megvalósulni a másodfokú bíróság. Az aljas indokot, mint minősítő körülményt, a bosszúból való elkövetés ténye önmagában nem alapozza meg. A bosszúvágy ugyanis méltányolható körülményekkel kapcsolatban is kialakulhat. A bosszút kiváltó ok jellege, mibenléte határozza meg a helyes büntetőjogi minősítés alapját. Ha az indulat, bosszúvágy nem mélyen elítélendő, az aljas indokból elkövetés nem róható az elkövető terhére. (BH.2012.115.)

A felülbírált ügyben a testi sértéseket alapvetően a vádlott féltékenysége motiválta, amibe a szakítás után kialakult további érzelmek, harag, elkeseredettség, esetenként gyűlöletérzés, szerelemfáltás is vegyültek. A vádlottnak a testi sértésekhez kapcsolódó indulatát nem lehet mélyen elítélendőnek jellemezni, ezért az aljas indokból elkövetés nem róható a terhére.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabásánál irányadó körülményeket alapvetően helyesen tárta fel, azonban azokat nem a súlyuknak megfelelően értékelte. Így jelentős tényezőként kellett figyelembe venni, hogy a vádlott hosszabb időszakon, több hónapon keresztül, számos alkalommal megalázó, durva módon zaklatta, háborgatta a sértettet. A vádlott magatartása nem csak verbális fenyegetőzésben, hanem fizikai erőszakkal párosuló tettelegességben is megnyilvánult.

A megváltoztatott minősítés mellett a testi sértések elkövetésének módja, valamint a cselekmények elhúzódó jellege miatt is az 1978. évi IV. törvény 83.§ (1) bekezdésében írt büntetési célok kizárólag a szabadságvesztés végrehajtott formájával érhetők el. A másodfokú bíróság ezért a büntetés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést mellőzte. Ugyanakkor a kiszabott szabadságelvonás tartama eltúlzottan enyhének nem tekinthető, az kellően igazodik a cselekmények valós tárgyi súlyához, valamint a vádlott társadalomra veszélyességének fokához is. Emiatt a büntetés tartamának súlyosítását a másodfokú bíróság nem tartotta indokoltnak.

A szabadságvesztés-büntetés végrehajtási fokozatát az 1978. évi IV. törvény 43.§ a) pontja alapján börtönben állapította meg.

A cselekmények jellegére, tárgyi súlyára figyelemmel a vádlottat méltatlannak ítélte arra, hogy a közügyekben részt vegyen, ezért azok gyakorlásától az 1978. évi IV. törvény 62-63.§-ai alapján eltiltotta.

A másodfokú bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó rendelkezés mellőzésével egyidejűleg a pártfogó felügyelet elrendelésére vonatkozó szabályt is mellőzte.

A kifejtettekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének a zaklatás minősítését, valamint a büntetés kiszabását érintő részét a Be.372.§ (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be.371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta azzal, hogy az előzetes fogvatartásra vonatkozó időpontokat a rendelkező részben írtak szerint pontosította.

A vádlott a Be.381.§ (1) bekezdése alapján köteles a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére.

P é c s, 2014. szeptember 30.

Dr.Tóth Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr.Halász Etelka s.k. előadó bíró, Dr.Bencze Beáta s.k. bíró

A Szekszárdi Törvényszék 3.B.89/2013/55. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla Bf.III.41/2014/3. számú ítélete folytán - az abban írt változtatásokkal - a 2014. évi szeptember hó 30. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

.Tóth Sándor s.k.
a tanács elnöke